

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Innovasjon Norge
Postboks 448 Sentrum
0104 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/51-53

2. januar 2024

Oppdragsbrev Innovasjon Norge 2025

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til Stortingets behandling av Prop. 1 S (2024–2025) for Kommunal- og distriktsdepartementet (heretter omtalt som Prop. 1 S), jf. Innst. 16 S (2024–2025) vedtatt 17. desember 2024.

Kommunal- og distriktsdepartementet (heretter departementet) delegerer i dette brevet forvaltningen av rammen til Innovasjon Norge for 2025. Brevet fastsetter også kravene departementet har til Innovasjon Norge.

Departementet ber Innovasjon Norge ta opp eventuelle uklarheter så snart som mulig.

OVERSIKT OVER BEVILGNINGER STILT TIL DISPOSISJON FOR 2025

I tråd med Stortingets vedtak tildeles Innovasjon Norge følgende rammer i 2025:

Post	Betegnelse	Budsjett 2025 (tusen kroner)
Kap. 553, post 65	Omstilling	13 000
Kap. 553, post 71	Investeringstilskudd for store grønne investeringer	100 000
Sum kap. 553		113 000

Departementet viser til de administrative føringene i oppdragsbrevet til Innovasjon Norge fra Nærings- og fiskeridepartementet for 2025 og forskrifter og retningslinjer for postene.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Regionalpolitisk
avdeling

Saksbehandler
David Andreassen
22 24 71 56

MÅL FOR INNOVASJON NORGE

Målstrukturen til Innovasjon Norge er felles for alle selskapets oppdragsgivere. Departementet henviser til oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet.

DEPARTEMENTETS PRIORITERINGER FOR 2025

Mål for distrikts- og regionalpolitikken

Regjeringas mål for distrikts- og regionalpolitikken er at folk skal kunne leve et godt liv i hele Norge, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketallet skal øke i distriktskommuner.

Programkategori 13.50 *Distrikts- og regionalpolitikk* er en målretta innsats mot strategisk viktige områder, der utfordringene ikke kan løses av sektorpolitisk innsats alene.

Midlene over programkategorien er øremerket økonomiske virkemidler for å medvirke til å realisere de nasjonale distrikts- og regionalpolitiske målene.

Målene for programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk er

1. Næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter
2. Regional utvikling over landegrensene og i nordområdene
3. Styrket utviklingskapasitet og velfungerende tjenestetilbud i distriktene

Oppdraget til Innovasjon Norge skal bidra til oppnåelse av mål 1.

Samarbeid mellom virkemiddelapparatet og fylkeskommunene

Den regionale samfunnsutviklerrollen til fylkeskommunene er forsterket, det vil si at fylkeskommunene har det ledende ansvaret for å utforme regionale strategier for utvikling, og å utvikle, samordne og følge opp regionale mål for utvikling i sitt fylke. Dette innebærer også at fylkeskommunene skal mobilisere og samordne lokale og regionale aktører som er viktige for regional utvikling, slik at den samlede innsatsen medvirker til at utviklingen i fylket går i ønsket retning.

Innovasjon Norge og Siva skal forvalte virkemidler for regional næringsutvikling i tråd med gjeldende retningslinjer og programplaner. Fylkeskommunen gir Innovasjon Norge og Siva oppdrag for disse virkemidlene. Fylkeskommunene har ansvaret for styringsdialogen med Innovasjon Norge og Siva for de fylkeskommunale oppdragene. Dette omfatter dialog om resultater, måloppnåelse og effektivitet innenfor den enkelte ordning.

Departementet viser til retningslinjene for kap. 553, post 61 for nærmere beskrivelse av det regionale oppdraget. Oversikt over de totale bevilgningene over postene til fylkeskommunene, og fordelingen mellom dem, finnes i vedlegg 3.

Departementet forventer at fylkeskommunene og Siva, Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd har et godt samarbeid om mål og strategier for næringsutvikling, og at det

regionale partnerskapet har en aktiv rolle. Samarbeidet skal gi en klar arbeidsdeling mellom aktørene og skape en god regional infrastruktur for innovasjon. Departementet støtter opp om samarbeidsavtalene som er inngått mellom fylkeskommuner og virkemiddelaktørene på fylkesnivå.

Flere kvinnelige entreprenører og flere kvinner i ledelse og styrer

Departementet ber Innovasjon Norge fortsette å bidra til flere kvinnelige entreprenører og flere kvinner i ledelse og styrer.

NÆRMERE OM DE ENKELTE POSTENE OG ORDNINGENE

Oppgaver under programkategori 13.50

Kap. 553, post 65 Omstilling

Som en oppfølging av evalueringen¹ av regional omstilling er ordningen revidert for 2024. Endringene er gjort i dialog med representanter fra fylkeskommunene, Innovasjon Norge og Distriktssenteret. Fra og med 2024 har posten tre ordninger:

1. Bistand og veiledning til distriktskommuner. Mål for ordningen er økt utviklingskapasitet og strategisk arbeid i distriktskommuner, blant annet gjennom styrket samfunnsplanlegging.
2. Tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad. Mål for ordningen er økt attraktivitet for bosetting og næringsliv og å styrke kommunene sin kapasitet til å håndtere situasjonen.
3. Tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsettinga over relativt kort tid. Mål for ordningen er å styrke næringsgrunnlaget og bidra til etablering av nye arbeidsplasser i kommuner eller regioner som opplever vesentlig nedgang i sysselsettinga over relativt kort tid.

Regelverk for omstillingsordningene (ordning 2 og 3) er fastsatt i forskrift: [Forskrift om tilskuddsordninger til omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer - Lovdata](#).

Departementet tildeler 13 mill. kroner til Innovasjon Norge for rollen som nasjonalt kompetanseorgan for lokalt og regionalt omstillingsarbeid. Rollen som kompetanseorgan gjelder ordning 2 og 3 over. Innovasjon Norge skal på oppdrag fra fylkeskommunene bistå omstillingsprogrammene med råd, virkemidler, veiledning og kvalitetssikring. I tillegg skal Innovasjon Norge utvikle arbeidsfeltet, slik at verktøyene er relevante for de ulike målgruppene, og bestille og finansiere sluttevalueringer av programmene. Innovasjon Norge skal sikre læring- og erfaringsoverføring på tvers av alle omstillingsområder og

---

¹ [Telemarksforskning \(2022\) Evaluering av ordningen med regional omstilling](#)

fylkeskommuner. Innovasjon Norge håndterer også rammeavtaler med erfarne konsulenter som kommunene kan bruke, og medfinansierer verktøy.

Fylkeskommunen har ansvaret for omstillingsarbeidet i eget fylke og forvalter tilskuddsordningene. I omstillingsarbeidet er det viktig at fylkeskommunene, Innovasjon Norge og omstillingskommunene samarbeider aktivt. Departementet forventer at Innovasjon Norge, sammen med fylkeskommunene, er aktive støttespillere og pådrivere for kommuner som har omstillingsprogram. Innovasjon Norge skal bidra med sin kompetanse og erfaring i alle faser av arbeidet.

For ordning 2 er kriteriene for måloppnåelse økt utviklingsevne i kommunen og økt attraktivitet for bosetting og attraktivitet for næringsliv. For ordning 3 er kriteriene for måloppnåelse styrket utviklingsevne i området i løpet av omstillingsperioden, og tallet på arbeidsplasser som blir etablert eller sikret.

I 2024 har Innovasjon Norge og to fylkeskommuner vært prosjekteiere for pilotprosjektet «Omstillingskommunenes utviklingsevne». Prosjektet har utviklet, prøvd ut og evaluert ulike verktøy for å måle og forbedre utviklingsevne i omstillingskommuner. Kriteriene skal bli rapportert på, og måloppnåelse skal bli vurdert gjennom evaluering av det enkelte omstillingsprogrammet etter omstillingsperioden. Nye arbeidsformer, verktøy, kriterier og muligheter for rapportering må testes ut og videreutvikles i 2025.

Kap. 553, post 71 investeringstilskudd for store grønne investeringer

For å bidra til at Norge blir et lavutslippsland tildeler departementet 100 mill. kroner over post 71 til en tilskuddsordning forvaltet av Innovasjon Norge rettet mot store bærekraftige investeringsprosjekter i distriktene².

Bedrifter med prosjekter lokalisert innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte kan søke på ordningen. Ved søknadsbehandlingen skal Innovasjon Norge vektlegge bærekraft, klimatilpasning, sysselsetting og regional næringsutvikling, samt bedriftenes rolle i grønne og sirkulære verdikjeder.

Retningslinjer og føringer for ordningen er beskrevet i vedlegg 2: Retningslinjer for kap. 553, post 71. Målene, kriteriene og den praktiske gjennomføringen av ordningen er operasjonalisert i programbeskrivelsen.

UTBETALING

Departementet overfører midler i to terminer hvert år. Midlene blir overført til samme konto som foregående år, med mindre Innovasjon Norge gir beskjed om noe annet.

---

² Hva som menes med "store" eller "større" prosjekter, og klassifisering av bærekraft, er operasjonalisert i programbeskrivelsen.

DISPONERING AV MIDLER

Midler til Innovasjon Norge blir gitt som tilskudd uten krav om tilbakebetaling (rundsumtilskudd). Innovasjon Norge får fullmakt til selv å fastsette hvilket år tilsagn skal gjelde for, hvor lenge tilsagnet skal gjelde, og til å behandle søknader om forlenging av tilsagn. Om-disponering av ubrukte midler må godkjennes av departementet.

Midler som står igjen under tidligere poster på kap. 550, 551, 552 og 553 skal brukes i tråd med opprinnelig formål vedtatt av Stortinget. Opprinnelig formål er omtalt i oppdragsbrev og retningslinjer for postenes siste år i statsbudsjettet, og i *Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler* (se lovdata). Innovasjon Norge rapporterer på forbruk på tidligere poster.

Departementet vil ikke lengre samfinansiere klyngeprogrammet fra og med 2025. Gjenstående midler på konto hos Innovasjon Norge under kap. 553, post 74 kan benyttes innen postens formål.

Innovasjon Norge skal forvalte midlene i henhold til Regelverk for økonomistyring i staten og statsstøtteregelverket.

ADMINISTRATIVE FELLESFØRINGER FRA DEPARTEMENTENE

Departementet henviser til oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet.

DEPARTEMENTSSPESIFIKKE ADMINISTRATIVE FØRINGER

Administrasjons og gjennomføringskostnader

For Innovasjon Norges oppdrag fra departementet skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader til forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor rammene av ordningen. For oppdrag fra fylkeskommunene gjelder føringer i Prop. 1 S og retningslinjene for kap. 553, post 61 (vedlegg 1).

Rapportering og resultatoppfølging

Felles rapporteringskalender følger som vedlegg til oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet. Rapportering på fellesfinansierte ordninger i årsrapporten kan framkomme av rapporteringen til Nærings- og fiskeridepartementet.

Rapportering for post 553.61 følger fylkeskommunenes oppdragsbrev til Innovasjon Norge og felles rapporteringskalender fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Styringsdialog

Det er halvårlige styringsmøter mellom departementet og Innovasjon Norge.

Oppfølging av bærekraftsmålene

Norge har forpliktet seg til å følge opp de internasjonale bærekraftsmålene. Målene gjelder for alle deler av samfunnet. Innovasjon Norge er en viktig aktør i gjennomføring av regjeringens distrikts- og regionalpolitikk. Departementet er opptatt av at Innovasjon Norge fremmer bærekraft i arbeidet med næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter.

Departementet viser også til hovedprinsippet for den grønne dreininga av det næringsretta virkemiddelapparatet, som er beskrevet nærmere i ordinært oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet for 2025.

Med hilsen

Kristin Felde (e.f.)
ekspedisjonssjef

David Andreassen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg (3):

Vedlegg 1: Retningslinjer for forvaltning av midler over Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett kap. 553, post 61

Vedlegg 2: Retningslinjer for Innovasjon Norges forvaltning av tilskudd over Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett, kap. 553 post 71

Vedlegg 3: Fylkesfordeling kap. 553 for 2025

**Vedlegg 1: RETNINGSLINJER FOR KAP 553, POST 61 OVER
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTETS BUDSJETT –
MOBILISERENDE OG KVALIFISERENDE NÆRINGSUTVIKLING
(Gjeldende fra 1. januar 2025)**

Kapitteloversikt

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE	8
KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.61	9
2.1 Virkemidlene forvaltet av Innovasjon Norge.....	9
2.1.1 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	9
2.1.2 Landsdekkende ordninger.....	11
2.1.3 Utviklingstilskudd for Finnmark.....	13
2.2 Virkemidlene forvaltet av Siva	14
2.3 Særskilte oppdrag	18
2.4 Tapsfond for distriktsrettede risikolån og garantier	19
2.5 Begrensninger i hva det kan tildeles tilskudd til.....	19
KAPITTEL 3. ØVRIG REGELVERK FOR ORDNINGENE	20
3.1 Krav til programbeskrivelser	20
3.2 Krav til informasjon om ordningene	21
3.3 Søknadsbehandling og utbetaling	21
3.4 oppfølging og kontroll	22
KAPITTEL 4 NÆRMERE OM ROLLER OG ANSVAR	24
4.1 Fylkeskommunene	24
4.2 Innovasjon Norge og Siva.....	25
4.3 Kommunal- og distriktsdepartementet	25
KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER.....	26
5.1 Definisjoner	26
5.2 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Innovasjon Norge	27
5.3 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Siva.....	27
5.4 Administrasjonskostnader i fylkeskommunene	28
KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE	28

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE

Retningslinjene gjelder bevilgninger og virkemidlene under kap. 553, post 61 *Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling*. Virkemidlene er angitt i kapittel 2 i dokumentet.

Formålet med retningslinjene er tredelt. Retningslinjene skal for det første sørge for at forvaltningen av midlene og ordningene følger reglementet for økonomistyring i staten og bevilgningsreglementet:

- Økonomiregelverket §8
- Økonomiregelverket, bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6 om utforming og forvaltning av tilskuddsordninger
- Bevilgningsreglementet §5, §9 og §10

Dette innebærer at Kommunal- og distriktsdepartementet skal fastsette regelverk for tilskuddsordningene, i tråd med paragrafene og kapitlene nevnt over³.

Overordnede mål, kriterier og føringer for kap. 553, post 61 er gitt i Prop. 1 S (2023-2024) for Kommunal og distriktsdepartementet (heretter Prop. 1 S), men utdypes nærmere i dette dokumentet. Regelverket for ordningene er gjengitt i kapittel 2 og 3.

Retningslinjene skal videre operasjonalisere følgende føring fra Prop. 1 S: *Departementet har laga retningslinjer for posten i samråd med fylkeskommunane, Innovasjon Noreg og Siva, der oppgåvene og ansvarsområda til aktørane er omtalt.*

Dette innebærer utdypende tekst for:

- ✓ arbeidsdelingen mellom departementet, fylkeskommunene og virkemiddelaktørene i forvaltningen av posten
- ✓ administrasjons- og gjennomføringskostnader

Føringer om roller og administrasjonskostnader er gjengitt i kapittel 4 og 5.

Retningslinjene skal til sist presisere gjeldende regler for offentlig støtte ordningene er omfattet av. Kapittel 6 angir regelverket for offentlig støtte ordningene er omfattet av.

Retningslinjene kommer som vedlegg til årlige oppdragsbrev til fylkeskommunene og Innovasjon Norge, og orienteringsbrev til Siva fra departementet. Retningslinjene

---

³ Formulert slik i kapittel 6.2.3 i bestemmelser om økonomistyring i staten: *Departementet skal fastsette et regelverk for tilskuddsordningen som regulerer hovedelementene som nevnt i pkt. 6.2.1 bokstav a til d, og eventuelt også bokstav e.*

danner grunnlaget for virkemiddelaktørens utarbeidelse av programbeskrivelser for ordningene.

For Innovasjon Norge gjelder lov om Innovasjon Norge, for Siva gjelder lov om statsforetak. Videre gjelder fellesføringer i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet og selskapenes mål- og resultatstyringssystem.

Kommunal- og distriktsdepartementet omtales i disse retningslinjene som departementet. Med fylkeskommune menes også Oslo kommune. Kap. 553, post 61 omtales videre i dokumentet som post 553.61.

KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.61

Jf. Prop. 1 S forvaltes virkemidlene på post 553.61 av Innovasjon Norge og Siva, på oppdrag fra fylkeskommunene. Bevilgninger over post 553.61 kan kun gå til de anviste virkemidlene og formålene i kapittel 2.1, 2.2 og 2.3. Bevilgningene til virkemidlene inkluderer administrasjons- og gjennomføringskostnader for virkemiddelaktørene, jf. kapittel 5. I tillegg til bevilgningene til virkemidlene kan fylkeskommunene, med midler over post 553.61, dekke inntil 100.000 kroner i kostnader for eget arbeid med oppdragsbrev og styringsdialog med Innovasjon Norge og Siva.

Under følger operasjonalisering av mål og kriterier fra Prop. 1 S for virkemidlene på post 553.61, samt regler for tilskudd, lån og oppdrag til mobilisering. Merk at virkemiddelet *utviklingstilskudd for Finnmark* kun kan benyttes av Finnmark fylkeskommune.

2.1 Virkemidlene forvaltet av Innovasjon Norge

2.1.1 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene

Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene inkluderer en rekke virkemidler for tilskudd og lån. Virkemidlene skal bidra til et verdiskapende næringsliv i områder med spredt bosetting og store avstander. Målgruppen er små og mellomstore bedrifter og entreprenører innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte⁴.

---

⁴ Virkeområdet for distriktpolitisk begrunnet investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i henhold til EUs retningslinjer for regionalstøtte.

Kriterier for måloppnåelse for alle virkemidlene er:

- ✓ verdiskaping
- ✓ sysselsetting
- ✓ nyskaping
- ✓ omstilling

Aktivitetsindikatorer for virkemidlene:

- ✓ Sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ Antall, type og størrelse på prosjekter
- ✓ Addisjonalt
- ✓ Risikoprofil
- ✓ Kvinneandel
- ✓ Geografi

Tildelingskriterier

Bevilgningen kan kun brukes innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte. Innovasjon Norges bidrag skal avlaste risiko og være utløsende for at prosjektet blir gjennomført.

Nærmere om tildelingskriterier for de ulike virkemidlene:

Investeringstilskudd kan gis til fysiske investeringer som for eksempel produksjonslokaler eller produksjonsutstyr. Målgruppen er primært små- og mellomstore bedrifter.

Bedriftsutviklingstilskudd kan gis til rådgivningstjenester, kompetansetiltak og tilskudd til forprosjekter. Fylkeskommunene kan velge om de vil gi en profil på tilskuddet i form av satsing på eksempelvis kvinner, gründere, kompetanse eller mobilisering til vekst og internasjonalisering. Bedriftsutviklingstilskudd gis primært til små og mellomstore bedrifter.

Distriktsrettet oppstartstilskudd kan kun innvilges til bedrifter som er registrert som foretak i Brønnøysundregisteret (har organisasjonsnummer) for mindre enn 3 år siden i markedsavklaringsfasen, og mindre enn 5 år siden i kommersialiseringsfasen. Tilskudd kan også gis til fellestiltak for grupper av etablerere, for eksempel etablererveiledning. De to viktigste tildelingskriteriene er at forretningsidéen/løsningen representerer noe vesentlig nytt regionalt, og at gründeren har ambisjoner om å utvikle en vekstbedrift.

Distriktsrettede risikolån kan gis til toppfinansiering av antatt lønnsomme investerings- og utviklingsprosjekter som er vanskelig å finansiere i det private kredittmarkedet. Lånene kan innvilges både til nyetableringer og etablerte bedrifter uavhengig av størrelse.

Distriktsrettede garantier for driftskreditt og unntaksvis lån gis til bedrifter som mangler pantesikkerhet for lånefinansiering i bank. Den distriktsrettede garantiordningen skal sikre finansiering av prosjekter med høy risiko, med realistiske mål om å kunne oppnå lønnsomhet. Garanti stilles som simpel tapsgaranti der Innovasjon Norge og andre finansieringsinstitusjoner deler risikoen.

2.1.2 Landsdekkende ordninger

Landsdekkende oppstartstilskudd 1

Formålet med etablerertilskudd er å få frem flere gode gründere. *Landsdekkende oppstartstilskudd 1* til markedsavklaring skal støtte gründere som har nye ideer med stort vekstpotensial.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ nyskaping
- ✓ sysselsetting
- ✓ verdiskaping

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ antall og type prosjekter
- ✓ addisjonalitet
- ✓ kvinneandel
- ✓ geografi

Tildelingskriterier

Tilskuddet kan brukes til å utvikle egen kompetanse, kjøpe kompetansetjenester av andre, tilpasse produktet eller tjenesten til markedet eller som sikkerhet for å innhente mer kapital. Tilskuddet skal gis til bedrifter i tidlig fase; i etablerings-, utviklings- eller markedsintroduksjonsfasene. Støtten skal være avgjørende for at prosjektet kan gjennomføres. Ordningen omfatter hele landet og alle næringer, med unntak av offentlig virksomhet. Tilskuddet kan gis til bedrifter som er tre år eller yngre. I unntakstilfeller kan eldre bedrifter støttes.

Mentortjenesten for gründere

Mentortjenesten for gründere skal gi økt kunnskap om det å drive egen virksomhet, forretningsutvikling og vurdering av markedsmuligheter. Målgruppen er daglig ledere i gründerbedrifter.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ nyskaping
- ✓ sysselsetting
- ✓ verdiskaping

Aktivitetsindikatorer

- ✓ Sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ antall deltakere
- ✓ kvinneandel
- ✓ geografi

Tildelingskriterier

Bedriftene må være i utviklings- eller markedsintroduksjonsfasen og må ha ambisjoner om vekst utover sitt lokale marked.

Bedriftsnettverk

Bedriftsnettverk er et tilbud til små og mellomstore bedrifter med vekstambisjoner som ønsker å etablere forpliktende kommersielt, strategisk og markedsrettet samarbeid for å styrke innovasjonsevne og konkurransekraft.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ verdiskaping i deltakerbedriftene
- ✓ innovasjonsevne
- ✓ utvikling av samarbeid
- ✓ regionale ringvirkninger

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ geografi

Tildelingskriterier

- ✓ klart mål om styrket innovasjonsevne og vekstkraft gjennom strategisk

- samarbeid med andre bedrifter,
- ✓ gjennomføringsevne,
- ✓ synlig behov og potensial for samarbeid,
- ✓ minimum 3 deltakere og maksimalt 30, hvor halvparten må være små og mellomstore bedrifter,
- ✓ klart definert innovasjonsinnhold og internasjonalt nivå og
- ✓ forankring i ledelse og styrer.

2.1.3 Utviklingstilskudd for Finnmark

Jf. revidert nasjonalbudsjett 2024 og nysaldert budsjett 2024 (Prop. 14 S og Innst. 96 S (2024–2025)) er det opprettet et eget virkemiddel på post 553.61 forbeholdt Finnmark: *utviklingstilskudd for Finnmark*. Virkemiddelet forvaltes av Innovasjon Norge, med oppdrag og bevilgning fra Finnmark fylkeskommune over posten. Virkemiddelet skal bidra til omstilling og utvikling av næringslivet i Øst-Finnmark og i kystkommuner ramma av nedgangen i kvoter. Virkemiddelet tildeles som støtte til bedrifter, har krav om bedriftsøkonomisk lønnsomhet men ikke krav til innovasjonshøyde. Målgruppen er små og mellomstore bedrifter og gründere, men virkemiddelet kan også støtte større prosjekter som er spesielt viktige for lokal og regional nærings- og samfunnsutvikling.

Kriterier for måloppnåelse:

- ✓ verdiskaping
- ✓ sysselsetting
- ✓ omstilling
- ✓ lokal og regional næringsutvikling

Aktivitetsindikatorer:

- ✓ Sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ Antall, type, størrelse og geografi for prosjektene
- ✓ Addisjonalitet
- ✓ Risikoprofil

Tilskudd kan gis som følgende:

- ✓ *Investeringstilskudd* kan gis til fysiske investeringer som for eksempel produksjonslokaler eller produksjonsutstyr.
- ✓ *Bedriftsutviklingstilskudd* kan gis til rådgivningstjenester, kompetansetiltak og tilskudd til forprosjekter.

2.2 Virkemidlene forvaltet av Siva

Næringshageprogrammet

Næringshageprogrammet er et distriktpolitisk virkemiddel som gir økt verdiskaping, gjennom å utvikle et mangfoldig, bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv i hele landet. Programmet er næringsnøytralt og skal bidra til økt verdiskaping i små og mellomstore bedrifter, samt videreutvikle og styrke de regionale og nasjonale økosystemene for innovasjon.

Aktiviteten i Næringshageprogrammet skal foregå i områder med svak eller ensidig næringsstruktur, fortrinnsvis innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte. Programmet med oppstart i 2023 har økt fokus på bærekraft, forsterket kobling mot FoU, digitalisering og industriutvikling, økt fokus på kompetanseutvikling, samt henvisningskompetanse og samspill med andre virkemidler som vil være et verktøy i bedriftenes omstillings- og utviklingsarbeid.

Næringshageprogrammet har to målgrupper:

- 1) Innovasjonsselskaper med relevant kompetanse og som har en sentral rolle i det regionale økosystemet.
- 2) Små og mellomstore bedrifter og nyetableringer, primært i distriktene, med evne og vilje til omstilling og vekst

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ vekst i omsetning, verdiskaping og sysselsetting i bedrifter som mottar støtte gjennom programmet

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ antall målbedrifter innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte

Indikatorer for bærekraft

- ✓ Antall kompetansehevende tiltak innenfor bærekraft (både for ansatte i næringshagen og for målbedriftene)
- ✓ Andel målbedrifter som har bærekraft som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel målbedrifter som har digitalisering som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel målbedrifter som har hatt en økning i SRL-skalaen (Sustainable Readiness Level)
- ✓ Andel målbedrifter som svarer opp på minst ett av seks miljømål i taksonomien

- ✓ Andel målbedrifter med kvinnelig ledelse

Tildelingskriterier

Følgende kriterier ligger til grunn for opptak i programmet:

- ✓ innovasjonsselskapet må være et aksjeselskap med privat aksjemajoritet
- ✓ Innovasjonsselskapet skal ikke betale ut utbytte
- ✓ Innovasjonsselskapet må kunne dokumentere lokal forankring og engasjement – fra offentlige aktører og privat næringsliv
- ✓ Innovasjonsselskapet må ha tilstrekkelig og tilgjengelig kapasitet i form av ressurser og kompetanse
- ✓ Innovasjonsselskapet skal være en del av et etablert økosystem/nettverk (regionalt, nasjonalt, og internasjonalt)
- ✓ Innovasjonsselskapet må ha et tilstrekkelig geografisk nedslagsfelt. Dette for å sikre kritisk masse av små og mellomstore bedrifter som ønsker å bruke Næringshageprogrammet som verktøy i utvikling og omstilling
- ✓ Innovasjonsselskapet skal ha koblinger opp mot relevante regionale, nasjonale og internasjonale virkemidler
- ✓ Innovasjonsselskapet skal ha kompetanse og fokus på bærekraft

Støtten som tildeles til næringshageselskapene er todelt:

i) 75 pst. av tilskuddet gis som *innovasjonsstøtte til små og mellomstore bedrifter* (artikkel 28 i EUs gruppeunntaksforordning) som bidrar til rabatterte innovasjonstjenester til små og mellomstore bedrifter som er tatt opp som målbedrifter i næringshageprogrammet

ii) 25 pst. av tilskuddet gis til næringshagene utenom statsstøttereguleringen. Dette skal dekke kostnader knyttet til administrasjon og gjennomføring av næringshageprogrammet. I dette inngår for eksempel innlemmelse av deltakere i programmet, rapporteringsforpliktelser, prosjektledelse, profilering og markedsføring av næringshagen, organisering av opplæring mv.

Programmet inkluderer en differensiert tilskuddsmodell som belønner de miljøene med størst potensial og god måloppnåelse. Innplassering i differensiert tilskuddsmodell baseres på følgende kriterier:

- ✓ Aktivitet (antall målbedrifter, dynamikk i målbedriftsporteføljen), bruk av innovasjonsstøtte (art 28) og henvisning av målbedrifter til øvrige aktører i virkemiddelapparatet)
- ✓ Måloppnåelse (i hvilken grad næringshagen når sine egne målsettinger for programaktiviteten)
- ✓ Kundetilfredshet og addisjonalitet (hvor tilfreds målbedriftene er med næringshagen og hvilken addisjonalitet næringshagen har for bedriftenes utvikling)

- ✓ Programutførelse (hvordan leverer næringshagen som programoperatør; herunder næringshagens leveranser knyttet til programmets mål og formål, næringshagens virksomhet og næringshagens arbeid med målbedrifter)
- ✓ Bærekraft (i hvilken utstrekning næringshagen og målbedriftene leverer på bærekraft i bred forstand)
- ✓ Eksport og internasjonalisering (fokus på markedsutvidelser med tanke på økt eksport og internasjonalisering)
- ✓ Økonomisk vekst i bedriftene (andel målbedrifter som opplever vekst i omsetning og/eller verdiskaping)

Innplassering første år i program baseres på søknad. Opptak underveis i programperioden og innplassering skjer gjennom forprosjekter.

Inkubasjonsprogrammet

Målet med Inkubasjonsprogrammet er økt nasjonal verdiskaping gjennom effektivt å identifisere, kommersialisere og videreutvikle innovative ideer til nye vekstbedrifter, og utløse vekst i etablerte virksomheter.

Inkubasjonsprogrammet er næringsnøytralt og nedslagsfeltet for programmet er hele landet.

Programmet med oppstart i 2023 har økt fokus på bærekraft, forsterket kobling mot FoU, digitalisering og industriutvikling, økt fokus på kompetanseutvikling, samt henvisningskompetanse og samspill med andre virkemidler som vil være et verktøy i bedriftenes omstillings- og utviklingsarbeid.

Inkubasjonsprogrammet har to målgrupper:

- 1) Sterke innovasjonsmiljø som har en sentral rolle i det regionale økosystemet, bidrar aktivt i det nasjonale økosystemet og hvor inkubasjon er en vesentlig aktivitet
- 2) Innovative ideer og bedrifter med internasjonalt eller nasjonalt vekstpotensial.

Kriterier for måloppnåelse

- ✓ verdiskapings- og omsetningsvekst i bedriftene som er knyttet til inkubatorene.

Aktivitetsindikatorer

- ✓ sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader

Indikatorer for bærekraft

- ✓ Antall kompetansehevende tiltak innenfor bærekraft (både for ansatte i inkubatoren og for bedriftene)
- ✓ Andel bedrifter som har bærekraft som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel bedrifter som har digitalisering som en sentral del av forretningsmodellen sin
- ✓ Andel bedrifter som har hatt en økning i SRL-skalaen (Sustainable Readiness Level)
- ✓ Andel bedrifter som svarer opp på minst ett av seks miljømål i taksonomien
- ✓ Andel bedrifter med kvinnelig ledelse

Tildelingskriterier

Følgende kriterier ligger til grunn for opptak i programmet:

- ✓ innovasjonsselskapet må være organisert som aksjeselskap
- ✓ innovasjonsselskapet skal ikke betale ut utbytte
- ✓ innovasjonsselskapet må ha kjernekompetanse på forretningsutvikling
- ✓ innovasjonsselskapet jobber med bedrifter med høyt potensiale for skalering og internasjonalisering
- ✓ innovasjonsselskapet må ha bredt og relevant eierskap, privat/offentlig
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha god regional forankring, og tydelige drivere
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha en tydelig rolle i regionale og nasjonale økosystemer
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha nasjonale og internasjonale partnerskap og nettverk
- ✓ innovasjonsselskapet skal ha kompetanse og fokus på bærekraft

Støtten som tildeles til inkubatorene er todelt:

i) 80 pst. av tilskuddet gis som *innovasjonsstøtte til små og mellomstore bedrifter (artikkel 28 i EUs gruppeunntaksforordning)* som bidrar til rabatterte innovasjonstjenester til små og mellomstore bedrifter som er tatt opp i inkubasjonsprogrammet.

ii) 20 pst. av tilskuddet gis til inkubatorene utenom statsstøttereguleringen. Dette skal dekke kostnader knyttet til administrasjon og gjennomføring av inkubasjonsprogrammet. I dette inngår for eksempel innlemmelse av deltakere i programmet, rapporteringsforpliktelser, prosjektledelse, profilering og markedsføring, organisering av opplæring mv.

Programmet inkluderer en differensiert tilskuddsmodell som belønner de miljøene med størst potensial og god måloppnåelse. Innplassering i differensiert tilskuddsmodell baseres på følgende kriterier:

- ✓ Aktivitet (antall bedrifter i inkubasjon, dynamikk i bedriftsporteføljen, bruk av innovasjonsstøtte (art 28) og henvisning av bedrifter til øvrige aktører i virkemiddelapparatet),
- ✓ Måloppnåelse (i hvilken grad inkubatoren når sine egne målsettinger for

- programaktiviteten),
- ✓ Kundetilfredshet og addisjonaltet (hvor tilfreds bedriftene er med inkubatoren og hvilken addisjonaltet inkubatoren har for bedriftenes utvikling),
  - ✓ Programutførelse (hvordan leverer inkubatoren som programoperatør; herunder inkubatorens leveranser knyttet til programmets mål og formål, inkubatorens virksomhet og inkubatorens arbeid med bedrifter),
  - ✓ Bærekraft (i hvilken utstrekning inkubatoren og bedriftene leverer på bærekraft i bred forstand)
  - ✓ Eksport og internasjonalisering (fokus på markedsutvidelser med tanke på økt eksport og internasjonalisering)
  - ✓ Økonomisk vekst i bedriftene (andel bedrifter som opplever vekst i omsetning og/eller verdiskaping)

Innplassering første år i program baseres på søknad. Opptak underveis i programperioden og innplassering skjer gjennom forprosjekter.

2.3 Særskilte oppdrag

I tillegg til de ordinære oppdragene om virkemidlene på post 61, kan fylkeskommunen også gi *særskilte oppdrag* til Innovasjon Norge og Siva⁵.

Særskilte oppdrag til Siva

Særskilte oppdrag til Siva inkluderer særskilte regionale oppdrag, som for eksempel ønske om opptak av nye operatører, inkl. gjennomføring av forprosjekt for opptak og hvor nye operatører bør etableres, ev. endring i geografisk nedslagsfelt til eksisterende operatører.

Den enkelte fylkeskommune må selv avklare vederlag med Siva for administrasjons- og gjennomføringskostnader for særskilte oppdrag i enkeltfylke(r) knyttet til programmene som forprosjekt, pilotprosjekt eller lignende.

Særskilte oppdrag for Innovasjon Norge:

Særskilte oppdrag omfatter aktiviteter knyttet til mobilisering for virkemidlene under post 61 hos Innovasjon Norge, hvor aktiviteten går på tvers av ordninger. Dette kan inkludere prosjekter, arrangementer, personellressurser, oppsøkende virksomhet, med mer. Særskilte oppdrag fullfinansieres av oppdragsgiver som administrasjons- og gjennomføringskostnader, og kan ikke brukes til kundemidler.

---

⁵ formulert slik i Prop. 1 S: *Fylkeskommunane har òg moglegheita til å gi oppdrag til Innovasjon Noreg og Siva for mobiliseringsarbeid.*

Fylkeskommunene kan gi Innovasjon Norge oppdrag om å delta i prosjekter, samhandling eller utvikling gjennom særskilte oppdrag dersom innsatsen til Innovasjon Norge er knyttet til post 61, og Innovasjon Norge ikke pålegges strategisk ansvar.

Fra og med 2025 har fylkeskommunene anledning til å benytte midler fra post 553.61 til regionale oppdrag til *Invest in Norway*. Eventuelle slike oppdrag gis som særskilte oppdrag til Innovasjon Norge, i tråd med malen for oppdragsbrev.

For oppdrag til Innovasjon Norge om arrangementer over post 61 gjelder følgende: Deltakelse på arrangement kan dekkes av basiskostbevilgningen, innenfor Innovasjon Norges kapasitet, dersom oppdraget gjelder tilstedeværelse. Dersom oppdraget innebærer gjennomføring eller ansvar bør Innovasjon Norges arbeid fullfinansieres av oppdragsgiver. Arrangement som er relevante for innsatsen på post 61 kan dekkes av særskilte oppdrag.

Oppdragene må gis med forbehold om at virksomheten har personellressurser tilgjengelig, og virksomhetene kan avvise oppdrag de ikke har kapasitet til. Oppdragene må videre ta hensyn til virksomhetenes interne styringsrett, herunder organiserings spørsmål. Særskilte oppdrag gis gjennom årlig oppdragsbrev eller som tilleggsbrev.

2.4 Tapsfond for distriktsrettede risikolån og garantier

Innovasjon Norge skal forvalte et felles tapsfond for distriktsrettede risikolån og garantier for alle årganger innenfor tilskuddsordningene. Innovasjon Norge er ansvarlig for å fylle opp tapsfondet med midler fra fylkeskommunene. Tapsfondet skal reflektere den reelle risikoen for utlånsporteføljen til støttemottakeren og de samlede tapene som kan oppstå, ved at det blir satt av midler til forventede fremtidige tap. Midler som blir avsatt til tapsfond skal normalt svare til vurdert risiko i hver enkelt låne- og garantiordning. Innovasjon Norge skal årlig vurdere størrelsen på tapsfondet mot vurdert risiko i låne- og garantiporteføljen. Dersom det er et negativt avvik på 5 prosent skal fylkeskommunen og departementet varsles.

Dersom det er et negativt avvik på over 10 prosent fra porteføljerisikoen skal tapsfondet etterfylles. Dette skal skje etter en fordelingsnøkkel der den delen fylkeskommunene har av risikolån og garantiporteføljen per 1. januar skal legges til grunn, uavhengig av hvor tapet har oppstått.

2.5 Begrensninger i hva det kan tildeles tilskudd til

Tilskuddet skal kun dekke kostnader som er nødvendige for å realisere tiltaket. Tilskuddet skal ha effekt utover å opprettholde et tilbud.

Tilskuddet skal ikke brukes til:

- ✓ Renter og avdrag på lån, og refinansiering av gjennomførte prosjekter.
- ✓ Drift av eller investeringer i statlige, fylkeskommunale og kommunale lovpålagte oppgaver, utført av fylkeskommunen, kommunen eller andre.
- ✓ Å avsette midler i uspesifisert fond.
- ✓ Politikkforberedende arbeid internt hos forvalter eller i regi av forvalter, herunder kjøp av tjenester i samband med utforming av nye tiltak og lovpålagte eller egeninitierte plan- og strategiprosesser.

Støtten som tildeles fra Innovasjon Norge skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av projektkostnaden.

KAPITTEL 3. ØVRIG REGELVERK FOR ORDNINGENE

I henhold til økonomiregelverket §8, og bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6, skal departementet utarbeide regelverk for tilskuddsordningene på post 553.61. Regelverket følger overordnede føringer i §8 og bestemmelsenes kapittel 6, og omfatter alle virkemidlene angitt i kapittel 2. Mål og kriterier for ordningene er beskrevet i kapittel 2, sammen med regler for lån, tilskudd og oppdrag til mobilisering. Dette kapitlet fastlegger ordningenes regelverk for følgende områder:

- Programbeskrivelse
- Informasjon om ordningene
- Søknadsbehandling
- Utbetaling
- Oppfølging og kontroll

3.1 Krav til programbeskrivelser

Programbeskrivelser skal inneholde:

- ✓ bakgrunn, faglig rasjonale (markeds- og/eller systemsvikt), regionalpolitisk begrunnelse og forventet effekt av tiltaket
- ✓ beskrivelser av overordnede mål, program-/prosjekt mål og resultatmål
- ✓ beskrivelser av målgruppe(r) for tiltaket
- ✓ beskrivelser av geografisk innretning og nedslagsfelt
- ✓ beskrivelser av tildelingskriterier med utregningsregler for tilskudd
- ✓ beskrivelser av kriterier for måloppnåelse
- ✓ beskrivelser av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene skal nås
- ✓ beskrivelse av nåsituasjon og de forventede regionale effektene av programmet/tiltaket, og dessuten kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer

- ✓ beskrivelser av kritiske risiko- og suksessfaktorer
- ✓ presentasjon av samarbeidspartnere og beskrivelse av samarbeidsplaner
- ✓ tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler. Det skal inngå i programbeskrivelsen en plan for utfasing eller videreføring av program/tiltak hos nasjonale virkemiddelaktører.
- ✓ budsjett- og finansieringsplan fordelt på årlige budsjett for hele program-/prosjektperioden. Egenfinansieringen til støttemottakeren og kostnader til administrasjon/drift skal fremkomme. Dersom det dreier seg om tiltak av varig karakter, skal det stå en plan for når og hvordan en kan oppnå selvfinansiering
- ✓ opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe e.l.) og hvem som er ansvarlig for fremdrift og faglig innhold
- ✓ beskrivelser av oppfølgingsrutiner for å sikre god internkontroll hos tilskuddsforvalteren og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakeren
- ✓ rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer)
- ✓ tilskuddsforvalter fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel og beløpsgrenser

3.2 Krav til informasjon om ordningene

For å sikre likebehandling skal virkemiddelaktørene utarbeide informasjonsmaterieill om den enkelte ordning slik at alle potensielle søkere innenfor målgruppen kan nås.

Informasjonsmateriellet skal inneholde:

- ✓ Formålet med ordningen
- ✓ Målgruppe (krav som gjelder for å komme i betraktning som søker)
- ✓ Krav som gjelder for å kunne få innvilget søknaden (tildelingskriterier)
- ✓ Om eventuell maksimal støtte/støttesats
- ✓ Om hvilken form søknaden skal ha
- ✓ Om hvilke opplysninger søknaden må inneholde for at det i første fase skal kunne konstateres om søknaden faller inn under ordningen
- ✓ Vilkår overfor støttemottaker (inkl. informasjonsplikt i etterhånd)
- ✓ Om at det kan iverksettes tiltak for å kontrollere at tilskuddet brukes i samsvar med forutsetningen
- ✓ Søknadsfrist

Dersom potensielle søkere ikke er kjent med de gjeldende detaljerte regler for ordningen, må det gis informasjon om hvor reglene er å få.

3.3 Søknadsbehandling og utbetaling

Søknadsbehandlingen

- ✓ Søknadsbehandlingen må følge mål og regler fastsatt i stortingsvedtak, lov om Innovasjon Norge (herunder habilitetsregler), krav til god forvaltningsskikk og etisk atferd. Det skal legges vekt på å unngå forskjellsbehandling av likeartede søknader.

Det må vises ekstra påpasselighet når det forventes at antall søknader vil overstige rammen for den enkelte ordningen.

- ✓ Innvilgede søknader skal bekreftes med tilsagnsbrev og standardvilkår som skal inneholde blant annet beskrivelse av formål og hva slags tiltak midlene kan benyttes til, beløp med ev. opplysning om statsstøtte, utbetalingsordning, alle vilkårene knyttet til innvilget søknad, særskilte krav til rapportering utover standardvilkår og kontrolltiltak og reaksjoner ved brudd på betingelser og vilkår. Det skal innhentes skriftlig aksept av vilkår fra mottaker innen en gitt tidsfrist. Tilsagnet faller bort dersom mottaker ikke aksepterer vilkår innen fristen. Tilsagnsbrev og garantierklæringer skal signeres på vegne av henholdsvis Innovasjon Norge og Siva.
- ✓ Søknader som ikke innvilges, skal avslås skriftlig.
- ✓ Mottaker skal oppbevare regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregning av støttebeløp

Utbetalingsregimet

- ✓ Inntil 30 prosent av tilskuddet kan utbetales forskuddsvis (inntil 50 prosent av etablerertilskudd), når nødvendig dokumentasjon er underskrevet, særvilkår er dokumentert oppfylt og prosjektet er klart for igangsetting. Når det kan dokumenteres at minst 50 prosent av de totale prosjektkostnader er påløpt, kan ytterligere inntil 50 prosent av tilskuddet utbetales (inntil 30 prosent av etablerertilskudd). Av samlet tilskudd skal minimum 20 prosent holdes tilbake inntil prosjektet er avsluttet og sluttrapport med revisorbekreftet regnskap foreligger. Dersom tilskuddsmottaker ikke er revisjonspliktig, kan regnskapet bekreftes av autorisert regnskapsfører.
- ✓ Utbetaling av lån kan tidligst skje når støttmottaker har påtatt seg debitoransvaret, de aktuelle sikkerheter er etablert og alle særvilkår knyttet til vedtaket er oppfylt.

3.4 oppfølging og kontroll

Oppfølgings- og kontrolltiltak skal normalt baseres på mottatt innrapportering fra tilsagnsmottaker. Gjennomgang og vurdering av innrapporteringen skal dokumenteres skriftlig.

Ut fra gjennomgangen av mottatt innrapportering skal virkemiddelaktørene vurdere om det er behov for ytterligere oppfølgings- eller kontrolltiltak, spesielt dersom gjennomgangen avdekker muligheter for uregelmessigheter. Dette kan eksempelvis omfatte stikkprøvekontroll for prøving av data som ligger til grunn for utarbeidelse av innrapportert informasjon, nærmere regnskapsgjennomgang eller annen kontroll med at midlene har blitt benyttet som forutsatt, jf. Bevilgningsreglementets § 10.

I tillegg gjelder følgende:

- ✓ Opplysninger om kontrolltiltak som kan bli iverksatt for å sikre at bruken av midlene skjer i samsvar med forutsetningene for tildelingen, jf. Bevilgningsreglementets § 10
- ✓ Virkemiddelaktørene skal følge opp overfor tilskuddsmottaker dersom innrapportert informasjon er ufullstendig eller ikke er oversendt til rett tid.
- ✓ Dersom søker ikke kan dokumentere samtlige av de krav som er satt i tilsagnsbrevet innen utgangen av det tredje kalenderåret etter at tilsagnet ble gitt, vil tilsagnet automatisk falle bort.
- ✓ Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger eller tilskudd ikke benyttes i samsvar med fastsatte betingelser for tildelingen, kan støtte utbetalt i forbindelse med tilsagnet kreves helt eller delvis tilbakebetalt.
- ✓ Eventuelt for mye utbetalt tilskudd eller lån eller utbetalt på grunn av uberettiget tilsagn kan kreves tilbakebetalt.

Intern kontroll hos virkemiddelaktørene

Virkemiddelaktørene skal ha systemer og rutiner som viser hvordan tilskudds-, låne- og garantirammer er utnyttet og at de ikke overskrides. Det skal foreligge løpende oppdaterte rapporter om status for de enkelte ordningene. For garantier gjelder dette både tilsagn og foreldede garantiansvar for utstedte garantierklæringer inklusiv, endringer i form av nedtrapping eller bortfall.

Virkemiddelaktørenes rapportering til fylkeskommunene og departementet

Innovasjon Norge og Siva skal rapportere til alle oppdragsgivere i henhold til kriteriene for måloppnåelse og aktivitetsindikatorerne for den enkelte ordning. Mål og indikatorer for ordningene er gjengitt i kapittel 2.

Innovasjon Norge og Siva skal følge krav til rapportering fastsatt i fylkeskommunenes årlige oppdragsbrev, Prop. 1 S og felles rapporteringskalender i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Departementet skal foreta hensiktsmessige kontroller av kvaliteten på informasjonen i årsrapportene fra Innovasjon Norge og Siva. Departementet kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.

Innovasjon Norge skal registrere bedriftsrettet støtte i Brønnøysundregistrenes nasjonale register for offentlig støtte etter gjeldende regler.

Evalueringer

Innovasjon Norge og Siva skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordningene er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål. Mål og indikatorer for ordningene er gjengitt i kapittel 2.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte tilskuddsordning. I denne sammenheng skal den administrative og økonomiske risikoen knyttet til ordningen samt kvalitet og omfang på rapporteringen vektlegges. Evalueringer må vurderes i sammenheng med kravene som stilles til rapporteringer.

Ressursene som benyttes på evalueringer skal ha et rimelig omfang i forhold til den nytten man vil ha av den informasjonen som fremkommer.

Evalueringer som er gjort tilgjengelig for allmenheten, skal sendes til Nasjonalbiblioteket i tråd med pliktavleveringsloven § 4. Innsendingsplikten ivaretas ved å registrere gjennomførte evalueringer i Kudos via Altinn.

KAPITTEL 4 NÆRMERE OM ROLLER OG ANSVAR

I dette kapittelet følger nærmere beskrivelser av roller og ansvar for fylkeskommunene, virkemiddelaktørene og departementet for midler og virkemidler over post 553.61, jf. føringer i Prop. 1 S.

4.1 Fylkeskommunene

Med bevilgningen over post 553.61 har fylkeskommunene ansvar for å utforme, prioritere og finansiere oppdrag til Innovasjon Norge og Siva innenfor ordningene på post 553.61 (angitt i kapittel 2). Oppdragene fra fylkeskommunene skal være forankret i regionale mål og planer, utformet i partnerskap med næringslivet og regionale og lokale aktører. Fylkeskommunene kan ikke utforme oppdrag til andre virkemiddelaktører enn Innovasjon Norge og Siva, selv forvalte midlene (utover 100.000 kroner til arbeid med oppdragsbrev og styringsdialog, jf. kap. 2 og 5.4) eller utforme egne ordninger med midler fra posten. Oppdragene skal være i tråd med gjeldende programbeskrivelser for ordningene som posten til enhver tid omfatter.

Fylkeskommunene har ansvar for styringsdialogen om post 61 med Innovasjon Norge og Siva. Dette inkluderer dialog om resultater, måloppnåelse og effektivitet innen den enkelte ordning. Styringssignaler fra fylkeskommunene gis alltid skriftlig. Endringer av ordningene på posten og utvikling av nye ordninger skal skje i dialog mellom fylkeskommunene, departementet, Innovasjon Norge og Siva, og godkjennes av departementet.

Fylkeskommunenes rapportering til departementet fremgår av det årlige oppdragsbrevet fra departementet.

Fylkeskommunene skal sende oppdragsbrev til Innovasjon Norge og Siva senest innen 1. mars, med kopi til departementet. Departementet anbefaler at fylkeskommunene benytter felles mal for oppdragsbrevene til hhv Innovasjon Norge og Siva. Eventuelle tilleggsoppdrag i løpet av året som ikke nevnes i oppdragsbrevet, skal gis i form av supplerende oppdragsbrev.

Fylkeskommunene skal sørge for at det foreligger tilfredsstillende rutiner for oppdragsbrev, utbetaling av tilskudd, styringsmøter, rapportering og eventuelle andre forpliktelser.

4.2 Innovasjon Norge og Siva

Innovasjon Norge og Siva skal forvalte midlene på oppdrag fra fylkeskommunene og i tråd med gjeldende programbeskrivelser. Innovasjon Norge og Siva skal forvalte midlene i henhold til økonomiregelverket, statsstøtteregeverket og de vilkår som framgår av kapittel 2 og 3.

Innovasjon Norge og Siva skal ved behov, basert på kunnskapsgrunnlag og i dialog med fylkeskommunene, foreslå endringer i ordningene under posten. Endringer i programbeskrivelser/programplaner underveis i programperioden skal skje i dialog med fylkeskommunene og godkjennes av departementet.

Innovasjon Norge og Siva skal utarbeide programbeskrivelser for eventuelle nye ordninger som skal omfattes av posten, i dialog med fylkeskommunene. Programbeskrivelser utformes i tråd med kapittel 2 og 3, og godkjennes av departementet.

Innovasjon Norge og Siva skal rapportere om resultater og måloppnåelse for den enkelte ordning, og rapportere fylkesvis etter krav gitt i fylkeskommunenes oppdragsbrev.

Innovasjon Norge og Siva skal sørge for at det gjennomføres evaluering av ordningene omfattet av posten. Se kapittel 3.4 for mer om evaluering.

4.3 Kommunal- og distriktsdepartementet

Departementet fastsetter rammene for budsjett for post 553.61 på grunnlag av Stortingets årlige budsjettvedtak og gjeldende fordelingsmodell, og utbetaler midlene til hver

fylkeskommune. Departementet fastsetter regelverk og vilkår som er nødvendig for å sikre at bevilgningene blir brukt i samsvar med Stortingets forutsetninger. Departementet sender årlig oppdragsbrev til fylkeskommunene, som viser økonomiske rammer og beskriver resultatmål og rapporteringskrav for posten. Styringssignaler fra departementet gis alltid skriftlig. Tilskuddene blir utbetalt i to deler, i januar og august. Eventuelle tilleggsoppdrag i løpet av året som ikke nevnes i oppdragsbrevet, gis i form av supplerende oppdragsbrev.

Departementet eier ordningene. Dette innebærer at endringer i eksisterende ordninger og programbeskrivelser til nye ordninger skal godkjennes av departementet.

Departementet har ansvar for notifikasjon av virkeområdet for investeringsstøtte og orientering til ESA om bruk av gruppeunntaksbestemmelser i alle ordninger. Departementet har ansvar for å notifisere aktuelle ordninger på 13.50.

Departementet skal rapportere årlig til Stortinget om resultater og måloppnåelse for posten og de ulike ordningene.

KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER

5.1 Definisjoner

I administrasjons- og gjennomføringskostnader hos Innovasjon Norge og Siva knyttet til gjennomføring av oppdrag fra fylkeskommunene og departementet under post 61 inngår:

- a) Personalkostnader: lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- b) Overhead: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- c) Andre driftskostnader som er knyttet til ordningen, som evalueringer, reisekostnader i henhold til statens reiseregulativ, trykksaker og kjøp av konsulenttjenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor rammene av ordningen.
- d) Sivas administrasjons- og gjennomføringskostnader dekker også finansiering av utviklingsarbeid, kompetanseheving og nettverksaktiviteter som tilbys næringshagene og inkubatorene.

5.2 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Innovasjon Norge

Hver fylkeskommune har ansvaret for å dekke alle administrasjons- og gjennomføringskostnader for sitt oppdrag til Innovasjon Norge, i henhold til basiskostnadsmodellen. Basiskostnadsmodellen for Innovasjon Norge er beskrevet i Prop 1 S (2024-2025) for Nærings- og fiskeridepartementet, kapittel 2421 post 70. Kostnader som ikke inngår i basiskostnadene må i sin helhet dekkes av oppdragsgiver.

Innovasjon Norge sentralt beregner vederlag for administrasjons- og gjennomføringskostnader for hvert fylkesoppdrag basert på erfaringstall. Ved risiko for at faktiske administrasjons- og gjennomføringskostnader vil overstige beregnet ressursbruk, skal Innovasjon Norge varsle fylkeskommunene om dette. Eventuell overstigende ressursbruk til formålet skal avklares med fylkeskommunen og finansieres fra neste års ramme. Dersom Innovasjon Norge har ubrukte midler til administrasjon og gjennomføring ved årets slutt, overføres dette til neste års oppdrag.

Innovasjon Norge skal rapportere årlig til fylkeskommunene på hvor stor del av bevilgningen som er brukt til å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnader i det enkelte fylke. Dersom rådgivingstjenester og tilretteleggingsarbeid går inn i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette redegjøres for i rapporteringen. Særskilte oppdrag, gitt under føringene i kapittel 2.3 i disse retningslinjene, er administrasjons- og gjennomføringskostnader og kan rapporteres som en egen kategori.

For fylkeskommunenes eventuelle oppdrag til virkemidlene under post 553.61 med andre finansieringskilder enn departementets bevilgning over post 553.61 avtaler fylkeskommunene og Innovasjon Norge beregning og rapportering av kostnader.

5.3 Administrasjons- og gjennomføringskostnader i Siva

Departementet overfører årlig administrasjons- og gjennomføringskostnader direkte til Siva på vegne av fylkeskommunene. Departementet gir et anslag på administrasjons- og gjennomføringskostnadene for Siva i orienteringsbrevet fra departementet i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet, ut fra foregående års programaktivitet. Endelig beløp fastsettes i dialog mellom Siva, fylkeskommunene og departementet og formidles i oppdragsbrevet fra departementet til fylkeskommunene. Vederlag for administrasjons- og gjennomføringskostnader for særskilte oppdrag i enkeltfylke(r) knyttet til programmene som forprosjekt, pilotprosjekt eller lignende, må den enkelte fylkeskommune avklare med Siva.

Ved risiko for at faktiske administrasjons- og gjennomføringskostnader vil overstige beregnet ressursbruk, skal Siva varsle fylkeskommunene om dette. Eventuell overstigende

ressursbruk til formålet skal avklares med fylkeskommunene og legges til neste års administrasjons- og gjennomføringskostnader. Dersom Siva har ubrukte midler til administrasjon og gjennomføring ved årets slutt, overføres dette til neste års oppdrag.

Ved avvikling av programstøtte til en næringshage eller inkubator som følge av endringer i fylkeskommuners oppdrag til Siva, skal oppdragsgiveren dekke inntil et halvt års programtilskudd til næringshagen eller inkubatoren etter at inngått avtale med operatøren er sagt opp. Dersom næringshagen eller inkubatoren har ubrukt programtilskudd, vil dette komme til fradrag fra beløpet som skal utbetales.

Siva skal i årsrapporten rapportere på de faktiske administrasjons- og gjennomføringskostnadene per ordning, og hva tildelte midler til administrasjon og gjennomføring er brukt til.

5.4 Administrasjonskostnader i fylkeskommunene

Hver fylkeskommune gis anledning til å benytte inntil 100 000 kroner fra posten for å dekke administrasjonskostnader knyttet til oppdragsgiveransvaret for ordningene under posten.

KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE

Offentlig støtte etter EØS-avtalen

All støtte skal gis innenfor rammen av statsstøttereglene i EØS-avtalen, og i tråd med lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven).

Det forutsettes at Innovasjon Norge og Siva har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere enhver tildeling ut fra de til enhver tid gjeldende notifikasjoner og innmeldinger til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) som foreligger. I tillegg kan det gis bagatellmessig støtte.

Dersom Innovasjon Norge eller Siva ønsker å tildele støtte til enkeltbedrifter utover grensene for individuelle tildelinger under en ordning, er de selv ansvarlige for å notifisere. Departementet skal holdes orientert om eventuelle individuelle notifikasjoner.

Virkeområdet for distriktpolitisk investeringsstøtte

Virkeområdet for distriktpolitisk investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i samsvar med EU sine retningslinjer om regionalstøtte. I kommunene omfattet av

området kan det gis økonomisk støtte til virksomheter med bakgrunn i distriktspolitiske hensyn.

Vedlegg 2: RETNINGSLINJER FOR KAP 553, POST 71 OVER KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTETS BUDSJETT – – INVESTERINGSTILSKUDD FOR STORE GRØNNE INVESTERINGER (Gjeldende fra 1. januar 2024)

Kapitteloversikt

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE	30
KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.71	31
2.1 Mål og kriterier for investeringstilskudd for store grønne investeringer	31
KAPITTEL 3. BEGRENSNINGER I HVA DET KAN TILDELES TILSKUDD TIL	32
KAPITTEL 4. ØVRIGE KRAV OG FØRINGER	33
4.1 Krav til programbeskrivelser	33
4.2 Krav til informasjon om ordningene	34
4.3 Søknadsbehandling og utbetaling	34
4.4 oppfølging og kontroll	35
KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER	37
KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE	37

KAPITTEL 1. FORMÅLET MED RETNINGSLINJENE

Retningslinjene gjelder bevilgninger og virkemidler under kap. 553, post 71
Investeringstilskudd for store grønne investeringer.

Formålet med retningslinjene er tredelt.

Retningslinjene skal sørge for at forvaltningen av midlene og ordningene følger reglementet for økonomistyring i staten og bevilgningsreglementet:

- Økonomiregelverket §8
- Økonomiregelverket, bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6 om utforming og forvaltning av tilskuddsordninger
- Bevilgningsreglementet §5, §9 og §10

Dette innebærer at departementet skal fastsette regelverk for tilskuddsordningene, i tråd med paragrafene og kapitlene nevnt over⁶.
Overordnede mål, kriterier og føringer for kap. 553, post 71 er gitt i Prop 1s, og

---

⁶ Formulert slik i kapittel 6.2.3 i bestemmelser om økonomistyring i staten: *Departementet skal fastsette et regelverk for tilskuddsordningen som regulerer hovedelementene som nevnt i pkt. 6.2.1 bokstav a til d, og eventuelt også bokstav e.*

utdypes nærmere i dette dokumentet. Regelverket for ordningene er gjengitt i kapittel 2, 3 og 4.

Retningslinjene skal videre gjengi avtaler for administrasjons- og gjennomføringskostnader, som følger av Prop 1s NFD kap. 2421 post 70. Disse er gjengitt i kapittel 5.

Retningslinjene skal til sist presisere gjeldende regler for offentlig støtte ordningene er omfattet av. Kapittel 6 angir regelverket for offentlig støtte ordningene er omfattet av.

Retningslinjene danner grunnlaget for virkemiddelaktørens utarbeidelse av programbeskrivelser for ordningene. Retningslinjene kommer som vedlegg til årlige oppdragsbrev til Innovasjon Norge fra departementet

For Innovasjon Norge gjelder lov om Innovasjon Norge. Videre gjelder fellesføringer i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet og selskapenes mål- og resultatstyringssystem.

Kommunal- og distriktsdepartementet omtales i disse retningslinjene som departementet. Kap. 553, post 71 omtales videre som post 553.71.

KAPITTEL 2. NÆRMERE OM BEVILGNINGEN OG ORDNINGENE PÅ POST 553.71

Målet med post 553.71 er vekst i verdiskaping, sysselsetting og nyskaping i distrikt og regioner, samt bærekraftig omstilling av næringslivet. Kap. 553 post 71 består av ett virkemiddel, forvaltet av Innovasjon Norge: *Investeringsstilskudd for store grønne investeringer*.

2.1 Mål og kriterier for investeringsstilskudd for store grønne investeringer

Investeringsstilskuddet er organisert som en sentral ramme forvaltet av Innovasjon Norge, og skal rettes mot større investeringsprosjekter med fokus på bærekraft og klimatilpasning. Ordningen skal bidra til grønn omstilling, verdiskaping og sysselsetting i distriktene, gjennom å tilby investeringsstilskudd for større investeringsprosjekter.

Målgruppen er industribedrifter som ønsker å gjennomføre større bærekraftige prosjekter. Bedrifter med prosjekter lokalisert innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte kan søke på ordningen.

Kriterier for måloppnåelse:

- ✓ Omstilling
- ✓ Bærekraft
- ✓ Verdiskaping
- ✓ Sysselsetting
- ✓ Nyskaping

Aktivitetsindikatorer for ordningene:

- ✓ Sum bevilgede midler fra posten og andel administrasjons- og gjennomføringskostnader
- ✓ Antall og type prosjekter
- ✓ Addisjonalitet
- ✓ Risikoprofil
- ✓ Kvinneandel

Tildelingskriterier:

Bevilgningen kan kun brukes innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte⁷. Innovasjon Norges bidrag skal avlaste risiko og være utløsende for at prosjektet blir gjennomført. Tilskudd kan gis til fysiske investeringer som for eksempel produksjonslokaler eller produksjonsutstyr, og til utviklingsarbeid for teknologi og verdikjeder. Tilskudd kan ikke gis til driftsoppgaver eller markedsarbeid. Se programbeskrivelsen for definisjoner av godkjente investeringer, og kapittel 3 for øvrige begrensninger.

Ved søknadsbehandlingen skal Innovasjon Norge vektlegge bærekraft, klimatilpasning, sysselsetting og regional næringsutvikling, samt bedriftenes rolle i grønne og sirkulære verdikjeder. Operasjonalisering av kriteriene nevnt her finnes i programbeskrivelsen for ordningen, herunder hva som ligger i begrepene "store" eller "større" prosjekter, og hvordan bærekraft skal vurderes og klassifiseres.

KAPITTEL 3. BEGRENSNINGER I HVA DET KAN TILDELES TILSKUDD TIL

Tilskuddet skal kun dekke kostnader som er nødvendige for å realisere tiltaket. Tilskuddet skal ha effekt utover å opprettholde et tilbud.

Tilskuddet skal ikke brukes til:

- ✓ Renter og avdrag på lån, og refinansiering av gjennomførte prosjekter.
- ✓ Drift av eller investeringer i statlige, fylkeskommunale og kommunale lovpålagte oppgaver, utført av fylkeskommunen, kommunen eller andre.

---

⁷ Virkeområdet for distriktpolitisk begrunnet investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i henhold til EUs retningslinjer for regionalstøtte.

- ✓ Å avsette midler i uspesifisert fond.
- ✓ Politikklforberedende arbeid internt hos forvalter eller i regi av forvalter, herunder kjøp av tjenester i samband med utforming av nye tiltak og lovpålagte eller egeninitierte plan- og strategiprosesser.

Støtten som tildeles fra Innovasjon Norge skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av prosjektkostnaden.

KAPITTEL 4. ØVRIGE KRAV OG FØRINGER

I henhold til økonomiregelverket §8, og bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6, skal departementet utarbeide regelverk for tilskuddsordningene på post 553.71. Mål og kriterier for ordningene er beskrevet i kapittel 2 og regler for tilskudd er beskrevet i kapittel 3. Dette kapittelet fastlegger ordningenes regelverk for følgende områder:

- Programbeskrivelse
- Informasjon om ordningene
- Søknadsbehandling
- Utbetaling
- Oppfølging og kontroll

4.1 Krav til programbeskrivelser

Programbeskrivelser skal inneholde:

- ✓ bakgrunn, faglig rasjonale (markeds- og/eller systemsvikt), regionalpolitisk begrunnelse og forventet effekt av tiltaket
- ✓ beskrivelser av overordnede mål, program-/prosjekt mål og resultatmål
- ✓ beskrivelser av målgruppe(r) for tiltaket
- ✓ beskrivelser av geografisk innretning og nedslagsfelt
- ✓ beskrivelser av tildelingskriterier med utregningsregler for tilskudd
- ✓ beskrivelser av kriterier for måloppnåelse
- ✓ beskrivelser av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene skal nås
- ✓ beskrivelse av nåsituasjon og de forventede regionale effektene av programmet/tiltaket, og dessuten kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer
- ✓ beskrivelser av kritiske risiko- og suksessfaktorer
- ✓ presentasjon av samarbeidspartnere og beskrivelse av samarbeidsplaner
- ✓ tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler. Det skal inngå i programbeskrivelsen en plan for utfasing eller videreføring av program/tiltak hos nasjonale virkemiddelaktører.
- ✓ budsjett- og finansieringsplan fordelt på årlige budsjett for hele program-/prosjektperioden. Egenfinansieringen til støttmottakeren og kostnader til administrasjon/drift skal fremkomme. Dersom det dreier seg om tiltak av varig karakter, skal det stå en plan for når og hvordan en kan oppnå selvfinansiering
- ✓ opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe e.l.) og hvem som

- er ansvarlig for fremdrift og faglig innhold
- ✓ beskrivelser av oppfølgingsrutiner for å sikre god internkontroll hos tilskuddsforvalteren og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakeren
- ✓ rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer)
- ✓ tilskuddsforvalter fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel og beløpsgrenser

4.2 Krav til informasjon om ordningene

For å sikre likebehandling skal virkemiddelaktørene utarbeide informasjonsmaterieill om den enkelte ordning slik at alle potensielle søkere innenfor målgruppen kan nås.

Informasjonsmateriellet skal inneholde:

- ✓ Formålet med ordningen
- ✓ Målgruppe (krav som gjelder for å komme i betraktning som søker)
- ✓ Krav som gjelder for å kunne få innvilget søknaden (tildelingskriterier)
- ✓ Om eventuell maksimal støtte/støttesats
- ✓ Om hvilken form søknaden skal ha
- ✓ Om hvilke opplysninger søknaden må inneholde for at det i første fase skal kunne konstateres om søknaden faller inn under ordningen
- ✓ Vilkår overfor støttmottaker (inkl. informasjonsplikt i etterhånd)
- ✓ Om at det kan iverksettes tiltak for å kontrollere at tilskuddet brukes i samsvar med forutsetningen
- ✓ Søknadsfrist

Dersom potensielle søkere ikke er kjent med de gjeldende detaljerte regler for ordningen, må det gis informasjon om hvor reglene er å få.

4.3 Søknadsbehandling og utbetaling

Søknadsbehandlingen

- ✓ Søknadsbehandlingen må følge mål og regler fastsatt i stortingsvedtak, lov om Innovasjon Norge (herunder habilitetsregler), krav til god forvaltningsskikk og etisk atferd. Det skal legges vekt på å unngå forskjellsbehandling av likeartede søknader. Det må vises ekstra påpasselighet når det forventes at antall søknader vil overstige rammen for den enkelte ordningen.
- ✓ Innvilgede søknader skal bekreftes med tilsagnsbrev og standardvilkår som skal inneholde blant annet beskrivelse av formål og hva slags tiltak midlene kan benyttes til, beløp med ev. opplysning om statsstøtte, utbetalingsordning, alle vilkårene knyttet til innvilget søknad, særskilte krav til rapportering utover standardvilkår og kontrolltiltak og reaksjoner ved brudd på betingelser og vilkår. Det skal innhentes skriftlig aksept av vilkår fra mottaker innen en gitt tidsfrist. Tilsagnet faller bort dersom mottaker ikke aksepterer vilkår innen fristen. Tilsagnsbrev og garantierklæringer skal signeres på vegne av Innovasjon Norge.

- ✓ Søknader som ikke innvilges, skal avslås skriftlig.
- ✓ Mottaker skal oppbevare regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregning av støttebeløp

Utbetalingsregimet

- ✓ Inntil 30 prosent av tilskuddet kan utbetales forskuddsvis (inntil 50 prosent av etablerertilskudd), når nødvendig dokumentasjon er underskrevet, særvilkår er dokumentert oppfylt og prosjektet er klart for igangsetting. Når det kan dokumenteres at minst 50 prosent av de totale prosjektkostnader er påløpt, kan ytterligere inntil 50 prosent av tilskuddet utbetales (inntil 30 prosent av etablerertilskudd). Av samlet tilskudd skal minimum 20 prosent holdes tilbake inntil prosjektet er avsluttet og sluttrapport med revisorbekreftet regnskap foreligger. Dersom tilskuddsmottaker ikke er revisjonspliktig, kan regnskapet bekreftes av autorisert regnskapsfører.
- ✓ Utbetaling av lån kan tidligst skje når støttemottaker har påtatt seg debitoransvaret, de aktuelle sikkerheter er etablert og alle særvilkår knyttet til vedtaket er oppfylt.

4.4 oppfølging og kontroll

Oppfølgings- og kontrolltiltak skal normalt baseres på mottatt innrapportering fra tilsagnsmottaker. Gjennomgang og vurdering av innrapporteringen skal dokumenteres skriftlig.

Ut fra gjennomgangen av mottatt innrapportering skal virkemiddelaktørene vurdere om det er behov for ytterligere oppfølgings- eller kontrolltiltak, spesielt dersom gjennomgangen avdekker muligheter for uregelmessigheter. Dette kan eksempelvis omfatte stikkprøvekontroll for prøving av data som ligger til grunn for utarbeidelse av innrapportert informasjon, nærmere regnungsgjennomgang eller annen kontroll med at midlene har blitt benyttet som forutsatt, jf. Bevilgningsreglementets § 10.

I tillegg gjelder følgende:

- ✓ Opplysninger om kontrolltiltak som kan bli iverksatt for å sikre at bruken av midlene skjer i samsvar med forutsetningene for tildelingen, jf. Bevilgningsreglementets § 10
- ✓ Virkemiddelaktørene skal følge opp overfor tilskuddsmottaker dersom innrapportert informasjon er ufullstendig eller ikke er oversendt til rett tid.
- ✓ Dersom søker ikke kan dokumentere samtlige av de krav som er satt i tilsagnsbrevet innen utgangen av det tredje kalenderåret etter at tilsagnet ble gitt, vil tilsagnet automatisk falle bort.
- ✓ Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger eller tilskudd ikke benyttes i samsvar med fastsatte betingelser for tildelingen, kan støtte utbetalt i forbindelse med tilsagnet kreves helt eller delvis tilbakebetalt.
- ✓ Eventuelt for mye utbetalt tilskudd eller lån eller utbetalt på grunn av uberettiget tilsagn kan kreves tilbakebetalt.

Intern kontroll hos virkemiddelaktørene

Virkemiddelaktørene skal ha systemer og rutiner som viser hvordan tilskudds-, låne- og garantirammer er utnyttet og at de ikke overskrides. Det skal foreligge løpende oppdaterte rapporter om status for de enkelte ordningene. For garantier gjelder dette både tilsagn og foreldede garantiansvar for utstedte garantierklæringer inklusiv, endringer i form av nedtrapping eller bortfall.

Innovasjon Norges rapportering til departementet

Innovasjon Norge skal rapportere til departementet i henhold til kriteriene for måloppnåelse og aktivitetsindikatorerne for den enkelte ordning. Felles rapporteringskalender er gjengitt i oppdragsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Departementet skal foreta hensiktsmessige kontroller av kvaliteten på informasjonen i årsrapportene fra Innovasjon Norge. Departementet kan iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.

Innovasjon Norge skal registrere bedriftsrettet støtte i Brønnøysundregistrenes nasjonale register for offentlig støtte etter gjeldende regler.

Evalueringer

Innovasjon Norge skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordningene er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål.

Frekvens og omfang av evalueringer skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for den enkelte tilskuddsordning. I denne sammenheng skal den administrative og økonomiske risikoen knyttet til ordningen samt kvalitet og omfang på rapporteringen vektlegges. Evalueringer må vurderes i sammenheng med kravene som stilles til rapporteringer.

Ressursene som benyttes på evalueringer skal ha et rimelig omfang i forhold til den nytten man vil ha av den informasjonen som fremkommer.

Evalueringer som er gjort tilgjengelig for allmenheten, skal sendes til Nasjonalbiblioteket i tråd med pliktavleveringsloven § 4. Innsendingsplikten ivaretas ved å registrere gjennomførte evalueringer i Kudos via Altinn.

KAPITTEL 5. ADMINISTRASJONS- OG GJENNOMFØRINGSKOSTNADER

I administrasjons- og gjennomføringskostnader hos Innovasjon Norge inngår:

- e) Personalkostnader: lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- f) Overhead: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- g) Andre driftskostnader som er knyttet til ordningen, som evalueringer, reisekostnader i henhold til statens reiseregulativ, trykksaker og kjøp av konsulenttjenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor rammene av ordningen.

For Innovasjon Norges oppdrag fra departementet skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader til forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor rammene av ordningen, jf Prop 1s NFD kap. 2421 post 70. Innovasjon Norge skal rapportere på administrasjons- og gjennomføringskostnader per ordning til departementet.

KAPITTEL 6. OFFENTLIG STØTTE

Offentlig støtte etter EØS-avtalen

All støtte skal gis innenfor rammen av statsstøttereglene i EØS-avtalen, og i tråd med lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven).

Det forutsettes at Innovasjon Norge har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere enhver tildeling ut fra de til enhver tid gjeldende notifikasjoner og innmeldinger til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) som foreligger. I tillegg kan det gis bagatellmessig støtte.

Dersom Innovasjon Norge ønsker å tildele støtte til enkeltbedrifter utover grensene for individuelle tildelinger under en ordning, er de selv ansvarlige for å notifisere.

Departementet skal holdes orientert om eventuelle individuelle notifikasjoner.

Virkeområdet for distriktpolitisk investeringsstøtte

Virkeområdet for distriktpolitisk investeringsstøtte er fastsatt av departementet og godkjent av ESA i samsvar med EU sine retningslinjer om regionalstøtte. I kommunene omfattet av området kan det gis økonomisk støtte til virksomheter med bakgrunn i distriktpolitiske hensyn.